04/12/2022

Αγία Βαρβάρα: Η προστάτις του Πυροβολικού – Ο «τιμωρός κεραυνός» και ο ναός στο στρατόπεδο Παύλου Μελά

/ Επικαιρότητα

Κάθε χρόνο στις 4 Δεκεμβρίου η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη της Αγία Βαρβάρας, η οποία θεωρείται η προστάτις του ελληνικού Πυροβολικού.

Η Αγία Βαρβάρα έζησε και μαρτύρησε επί Αυτοκράτορα Μαξιμιανού. Ήταν μονογενής θυγατέρα του πλούσιου Έλληνα ειδωλολάτρη Διόσκουρου, Σατράπη της Νικομήδειας. Παρόλο που το περιβάλλον στο οποίο ανατράφηκε , το αποτελούσαν φανατικοί ειδωλολάτρες, η Αγία φωτίσθηκε από την αλήθεια του Θείου Λόγου και νέα ακόμα ασπάσθηκε το Χριστιανισμό.

Της Δέσποινας Σωτηρίου

Αυτό προκάλεσε την οργή του πατέρα της που μεταχειρίσθηκε κάθε μέσο, ακόμα και βασανισμούς για να την μεταπείσει. Όταν όμως βρέθηκε εμπρός στην υπερήφανη και σταθερή στάση της την παρέδωσε στο διοικητή της επαρχίας , για να την τιμωρήσει. **Ο Έπαρχος** εντυπωσιάσθηκε από την έξοχη ομορφιά της νέας

και προσπάθησε να την επαναφέρει στην ειδωλολατρία. Εμπρός όμως στην αμετάκλητη απόφαση της να μην απαρνηθεί το Χριστό, την υπέβαλλε σε φρικτά μαρτύρια, γι’ αυτό και ονομάσθηκε Μεγαλομάρτυρας.

Τελικά αποκεφαλίσθηκε με το ξίφος του ιδίου του πατέρα της, **“ταίς πατρικαίς χερσί τω πατρικώ ξίφει την τελειώσιν δέχεται”,** όπως λέει ο βιογράφος της Συμεών. Και κατά την παράδοση, καθώς απομακρύνονταν από την σφαγή της θυγατέρας του , η Θεία Δίκη, με μορφή κεραυνού, κατέκαψε το δήμιο–πατέρα.

Ο “τιμωρός κεραυνός”

Τον τιμωρό αυτό κεραυνό συμβολίζουν τα πυρά του Πυροβολικού και το 1829 καθιερώθηκε ως προστάτιδα του **Ελληνικού Πυροβολικού** και στις 4 Δεκεμβρίου του ιδίου χρόνου γιορτάσθηκε το γεγονός στο στρατόπεδο του μόλις συγκροτιθέντος πρώτου **“Τάγματος Πυροβολητών**“, όπως ονομάζονταν τότε, οπότε και προσφέρθηκαν στους επισκέπτες οι από τότε πατροπαράδοτοι λουκουμάδες με κονιάκ.

Η Διεύθυνση Πυροβολικού για να τιμήσει τη Προστάτιδα του Όπλου Αγία Βαρβάρα εξέδωσε (1999) αναμνηστικό μετάλλιο με την ευκαιρία των 170 ετών από της καθιέρωσης της ως προστάτιδος το 1829.

Ο έμβλημα του Πυροβολικού

Ο ναός της Αγίας Βαρβάρας στο πρώην στρατόπεδο Παύλου Μελά

Το **στρατόπεδο Παύλου Μελά** ήταν ένα στρατόπεδο στη Σταυρούπολη της Θεσσαλονίκης. Επί Γερμανικής κατοχής, στη διάρκεια του **Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου**, λειτούργησε ως στρατόπεδο κράτησης, σε πρώην στρατώνες πυροβολικού από τη γερμανική υπηρεσία ασφαλείας (SD).

Στα ιστορικά κτίρια του πρώην Στρατοπέδου πρόκειται να δημιουργηθεί Μουσείο Μικρασιατικού Προσφυγικού Ελληνισμού και Μουσείο Αρχαιοτήτων Μετρό. Εκεί βρίσκεται και ο ναός της Αγίας Βαρβάρας

Το στρατόπεδο { Αρχές 19ου Αιώνος }

Η ιστορία του – εν συντομία – έχει την απαρχή του στους χρόνους της οθωμανικής κατοχής στην Μακεδονία και ιδιαίτερα στην Θεσσαλονίκη, η στρατηγική θέση της οποίας επέβαλε την παρουσία εκτός πόλεως και πλησίον αυτής, ισχυρήνστρατηγικήν δύναμιν. Έτσι, στις αρχές του 19ου αιώνος γάλλοι

αρχιτέκτονες εκπόνησαν τα σχέδια των κτιρίων τα οποία μέχρι σήμερα δεσπόζουν μεγαλόπρεπα στον χώρο. Σχεδιάστηκαν και κατασκευάσθηκαν για την φιλοξενία 7.000 στρατιωτών μαζί με τα αναγκαία προσωτίσματα (σταύλους, αποθήκες πυρομαχικών, γραφεία κλπ). Στον ίδιο χώρο και την ίδια περίπου περίοδο ανηγέρθη τέμενος το οποίο σώζεται μέχρι σήμερα, αφού άλλαξε χρήση μετά την απελευθέρωση της Μακεδονίας. Μετά τους απελευθερωτικούς αγώνες του 1912-1913 εγκαταστάθηκαν στο ίδιο χώρο – κατ' αρχήν – στρατεύματα της ΑΝΤ-ΑΝΤ και εν συνέχεια ο Ελληνικός Στρατός μέχρι τον β΄ παγκόσμιο πόλεμο, όποτε, με την κατάληψη της Μακεδονίας από τους Γερμανούς, περιήλθε στα χέρια των κατακτητών, οι οποίοι με την σειρά τους το διατήρησαν ως στρατιωτική εγκατάσταση και ταυτοχρόνως ως φυλακή πατριωτών. Το τελευταίο επιβεβαιώνεται από το γεγονός της δραπέτευσης τινών εξ αυτών που είχε ως συνέπεια την σε αντίποινα εκτέλεση των δεκατεσσάρων (14) στην Ν. Ευκαρπία. Μετά το 1944 και την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής, χωρίς να καταστραφούν τα στρατιωτικά κτίρια, αυτά περιήλθαν και πάλι στον Ελληνικό Στρατό μέχρι το 2006 όποτε ο Στρατός περιορίσθηκε στα κτίρια του βορείου τομέως του στρατοπέδου με την προοπτική της παραχωρήσεως του υπολοίπου στρατοπέδου στους όμορους Δήμους Νεαπόλεως, Σταυρουπόλεως και Πολίχνης οι οποίοι μη ελθόντες εις την αναγκαίαν προς τούτο συνεννόηση άφησαν απροστάτευτα τα κτίρια με αποτέλεσμα την διαρπαγή, την καταστροφή και εν τέλει τον εμπρισμό τους.

Ο Ναός { 1958 }

Περί το 1958 φάνηκε επιτακτικότερη η ανάγκη της δημιουργίας ενός Ναού, αφού στην προηγούμενη δεκαετία οι θρησκευτικές ανάγκες του Στρατού εξυπηρετήθηκαν περιστασιακά από στρατιωτικούς ιερείς εντός των υπαρχόντων στρατιώτικων εγκαταστάσεων ή κατόπιν αιτήσεων του Στρατού από την τοπική Μητρόπολη.

Θεμελίωση – Ανέγερση του Ι. Ναού { 1959 }

Ατυχώς, εκ των στρατιωτικών αρχείων δεν εστάθη δυνατή η ανεύρεση στοιχείων για την θεμελίωση ή την ανέγερση του Ι. Ναού. Από αναμνηστικό δελτάριο γνωρίζουμε ότι τα εγκαίνια του τελέσθηκαν στις 29 Νοεμβρίου του 1959 με εντολή του επιχώριου Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κυρού Παντελεήμονος του Α΄ (Παπαγεωργίου) υπό του Επισκόπου Ταλαντίου κυρού Στεφάνου. Ο Ναός ως προς την κατασκευή του είναι μία τρίκλητη βασιλική διαστάσεων 11μ. x 22 μ. χωρίς πρόναο, ενώ σε απόσταση 5 περίπου μέτρων από την δεξιά του πλευρά ανηγέρθη και κωδωνοστάσιο. Αργότερα προστέθη πρόχειρο κτίσμα αποθήκης.

Ο Ναός αφιερώθηκε στην Αγία Βαρβάρα ως προστάτιδα του πυροβολικού αφού το στρατόπεδο φιλοξενούσε μονάδες του πυροβολικού. Ως προς την κατασκευή του είναι εξωτερικά λιθόκτιστος και με δίρικτη κεραμοσκεπή στο κεντρικό κλίτος και με μονορικτες εις τα εκατέρωθεν δύο πλάγια κλίτη. Εις το ισόγειο τμήμα του Ναού υπάρχουν 25 ευμεγέθη παράθυρα ενώ εις το τμήμα κατωθεν της οροφής 15 μικρότερα καθώς και ένας στρόγγυλος φεγγίτης. Εν συνέχεια ο Ναός δέχθηκε εξωτερικά επιχρίσματα και διάφορες συντηρήσεις μάλλον ανεπιτυχείς.

Εσωτερικά, και μέχρι την παράδοσή του στην Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ο Ναός αγιογραφήθηκε στην κόγχη του Ι. Βήματος και στα πλάγια κλίτη μέχρις ύψους 3 μέτρων περίπου.

Το πρακτικό παράδοσης { 17/04/2006 }

Στις 17-4-06 ο Στρατός παρέδωσε την χρήση του Ναού στην Ι. Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως. Το πρακτικό παράδοσης και παραλαβής υπέγραψαν από πλευράς του Στρατού επιτροπή αποτελούμενη Α 1) από τον Τχη (ΕΜ) Μπουλιώτη Δημήτριο ως πρόεδρο 2) Ανθλγο Καρακώστα Γεώργιο και 3) Ανθστη (ΕΜ) Στεφανίδη Σωτήριο ως μέλη και Β από πλευράς Μητροπόλεως επιτροπή από τους 1) Αρχιμ. Διονύσιο Πατσάνηπρωτοσύγκελλο ως πρόεδρο 2) Πρωτοπρ. Νικηφόρο Καλαιτζίδη 3) Πρωτοπρ. Ιωάννη Δημητριάδη και 4) κ. Θεόδωρο Δανδίκα ως μέλη.

Με την υπογραφή του σχετικού πρωτοκόλλου ο Μητροπολίτης Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας υπήγαγε υπό τον διαχειριστικό έλεγχο και την πνευματική μέριμνα του Ναού της Αγ. Βαρβάρας εις τον ΜητροπολιτικόνΝαόν του Αγ. Γεωργίου Νεαπόλεως υπό την προεδρία του πρωτοπρεσβ. Ελευθερίου Κουτσαυτάκη.

Αίτημα Δημιουργίας νέας Ενορίας { 2006 – 2010 }

Κατά την περίοδο 2006-2010 οι διαχειριστικές επιτροπές μερίμνησαν : **α)** για την τοποθέτηση εξωτερικού προσκυνηταριού επί της οδού Λαγκαδά, **β)** μικροφωνικής εγκαταστάσεως **γ)** προμήθεια Ιερών Σκευών και **δ)** την δαπεδόστρωση διά μοκετών. Το 2009 με προσωπικές του δαπάνες που ανήλθαν στο ποσό των 15.000 ευρώ και με προσωπικό κόπο ο Πρωτοπρ. Γεώργιος Μηλούσης απεκάλυψε την εξωτερική τοιχοποιία, την αρμολόγησε και παρουσίασε τα όμορφα δομικά στοιχεία του Ναού.

Στις 3-6-2010 το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ι. Ναού Αγ. Γεωργίου Νεαπόλεως με το υπ’ αριθμ. 7/2010 Πρακτικό του κατέθεσε στην Ι. Μητρόπολη έγγραφο με

(503) πεντακόσιες τρεις υπογραφές αρχηγών οικογενειών της περιοχής Αναγεννήσεως Νεαπόλεως με το αίτημα της δημιουργίας νέας Ενορίας περικλιομένης υπό των οδών Π. Τσαλδάρη, Ανδρ. Δημητρίου, Λαγκαδά, Δαβάκη, Π. Τσαλδάρη αποσπόντας τμήμα της ενορίας του Μητροπολιτικού Ναού. Με την πράξη αυτή άρχισε η διαδικασία της εκδόσεως Φ.Ε.Κ. και προεδρικού Διατάγματος για την ίδρυση της ενορίας.